

KOMPLETA LERNLIBRO de la ESPERANTA STENOGRAFIO

laŭ la

Roller's Tutmonda Sistemo, uzebla por ĉiuj lingvoj

Staringita

de

Heinrich Roller.

Motto: Der Wert einer Erfindung bemüht sich einfach danach, wieweit sie der **Gesamtheit** Vorteile zu bieten im Stande ist.

Roller.

Prezo 1 Mark (0,50 Sm).

Eldonita de l' Stenografia Instituto de Heinrich Roller en BERLIN N.
Por la librovendado en Komisio ĉe J. H. Robolsky en LEIPZIG.

SK-2/6

2.834

b382

Co. 22
Rec'd. Nov 26, 1908.
1908.

Federación Española de Esperanto
Hispana Esperanto - Federacio
Rodríguez P. -

Rodríguez San Pedro 13 - 3° - 7, E-28015 MADRID
Tel. +34 - (91) 4468079

Alle Rechte vorbehalten!

All rights reserved!

Tous les droits réservés!

Ĉiuj rajtoj rezervitaj!

Antaŭparolo.

[Ne transiru ĝin!]

La stenografio aŭ, mallongskribo atingas sian mallongecon unue kaj precipe per tio, ke ĝi metas anstataŭ la longaj literoj de l'kursoskribo signojn pli mallongajn, pli simplajn; kaj ĝi atingas sian celon des pli perfekte, ja pli mallongaj la signoj mem jam estas, kiujn ĝi uzas.

Kontraŭe al la kursoskribo, kies literoj ofte konsistas el 5-7 strekoj [komparu la skribmanieron de a, m, ktp], la stenografio do metas por ĉiu litero, se ĝi povas, nur unu strekon.

Ni povas uvi la simplan strekon en 2 ĉefaj formoj: kiel suprenlinion kaj kiel subenlinion. La suprenlinio estas la elemento pli delikata, pli etendebla, pli senobstina, dum la subenstreko estas la pli fortika, pli rigida, malfleksebla elemento.

Ankaŭ en la lingvo ni havas 2 ĉefajn elementojn: la vokalon kaj la konsonanton. La vokalo estas la elemento pli mola, pli etendebla, pli likvida, dum la konsonanto estas la pli maldolĉa, pli fortika, pli definita. Estas do prava, prieni la suprenstrekon por signifi la vokalojn, kaj la subenstrekon por la konsonantoj. Kaj tio farigas en la Roller'a stenografio je ĉiuj lingvoj.

La vokala suprenlinio [senprema streko].

Ni povas skribi la suprenstrekon kun kava kurvo aŭ akute kaj senfleksa, kaj ankaŭ ond-forme suben aŭ supren. Do ni povas la formojn kavajn por tiuj sonoj, kiujn ni parolas el kava buzo [a, o, u], la akutajn por la sonoj akutaj [e, i, ej] kaj la subenirantajn fleksigojn por la sonoj unuecaj sed kvarazaj fleksigantaj [eu, au], kaj ni kummetas la duoblajn vokalojn, kiuj ne parolis unice, sed vere distonge [ie, ea, io, oi, ktp], el la signoj de ilicaj du sonoj. vidu:

..... I .. I ..

e i a o u eū au ej aj ee ea ie

..... I .. I ..

ia io iu ae au oi ui

La konsonorantoj formigas el la subonstreko [ĉefstreko], kaj oni gajnas la necesan nombron per modifikado laŭsona. Ni povas fari la ĉefstrekon rekta kaj fleksa, povas kurvigi ĝian supron dekstren aŭ maldekstren, povas komenci ĝin per laco aŭ cirkleta kapo, kaj povasigi ĝiun tiujn formojn kun una, dua, kaj tria alteco. Sed la formoj de la tria alteco urigas plej maleste, tiel ke la konsonorantsignoj estas preskaŭ ĉiuj nur unu-aŭ dugrade. vidu:

..... I .. I .. I .. I .. K .. P .. L .. P ..

d f t ĝ ĥ n m g k b p v j ĥ

Konsonorantoj kiuj havas propran sonon, tiama.

niere ke oni povas ilin sonigi longtempe ankaŭ nomigas duonvokaloj aŭ, neutralsonoj. [miksi-tajponoj]. Ni formas ilin el cirkloj kaj duoncirkloj.

0.02027735

x c r l h s. s̄ j̄ ḡ c̄.

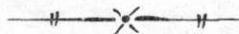
Kunmetitaj konsonantoj plejoste lasas tuj ek-koni sian kunmetadon, parte ankau ili ricevas signojn iom pli mallongajn:

st st sk sp sv gn kn nj nd nt

z k f h o d s j s
ht nx mb mpr gm sc sl fr fl gr gl htsp

Duoboj konsonantoj - se ili ajan okazas, kiel en persononomoj - esprimiĝas per pli fortika skribado, t. e. kvaziaŭ du per unu stroko, ĉar ili ja ankaŭ en la elparolado ne sonas duope, sed nur pli forte.

Kromaj signoj por konsonantoj [ankau finaj konsonantoj] uzigas plej ofte je l' fino de vort- radiko [kiel en germana lingvo la fina, b' krom la, longa ']], por maloftegi la uzadon de la longaj signoj [triagradaj]. Ankau oni povas fari per ili multopajn vortmallongigojn, kiuj ja estas tre utilaj en ĉiu stenografio.

Vokaloj

simplay: duoblay, sed tamen unusilaboj:

e i a o u eū au ej aj ej uj

Vokalkunmetaj [dusilaboj]:

ee ii ea ie ia io uu ae wi wo ui au

Konsonantoj:

t l r 7 1 l p l f r
 d f t n m g k b p v j h h
 o o o o o o o o
 r l x c s ð ð

Konsonantaj kumentoj:

k h 7 7 1 l f q r 7 7 7
 g z st ñt sv sr sp sp sk sc
 d 7 7 f 7 5 7 5 7 7
 ñl ñn ñm gv kv gn kn gm sm

p 7 7 3 6 q
 nj nd nt no dz sl

Interligado de l'signoj:

Vokalo anteŭ konskonanto: a...e...i...o...u...
 en ir or ud ag ol ua

Vokalo post konskonanto: t...l...c...e...z...
 de di da do du nu gaj

Vokalo inter konskonanto: en...e...es...er...e...
 ben bier ban bona bus

7

Do, la vokalo restas ĉiam sama, ĝi antau ĝi
post, ĉu inter konsonantoj; nur ĝi devas antau la
signoj de l' 2^a kaj 3^a alieoj, etendigi alten, por ligigi
al ties supron. Vidi:

st ol sl st lA s sl st A C A
nep lip jam dom sum, sep ŝip kaf hom lum
sl ll sl sl ol sl sl U sl s
jem ĉap nom sup lev sup daum fajf semajn
A sl sl sl ol sl U No sl sl No
est rest ost post post ŝtof memor fripon simil

lo g fo ro

okul celi cigar minero

La z je l'worthomenco devas esti jus sub la
skriblinio, por alligi ĝi kun posta vokalo sur la li-
nio far tau ja devas komenci sur la linio]. Post
vokaloj ĝi staru sur la linio. Same estas pri z, ekz.
zignay, zel, zono, &c.

r kaj l antau konsonantoj:

ur arb barb forn fulm help horp kulp zorg
georg morgau murmur baldau kalkul Berlin ŝarlatan
kie r kaj l kunvenas oni povas l'on cir-
kauigi al r, kiel jus montritis.

r kaj l post konsonantoj:

Oni esprimu je la „ piedo “ de l'konsonantoj r
kaj l en la montrota maniero [sed l sub la
skriblinio, ĉar ĝi bezonas pli da spaco.

L... f... L... f... s... s... f... f... L... L... L...
 brou ble fru fler flor grus glas pli klar kras pro plor
 ... L... os... v... zh... vs... zg... v... L... zh... zh...
 kuper libr mastor sklar nigr nobl prastor propror skim
 ... zg... vs... zh... zh...
 vabl sovr super tabl.

Kvankam χ kaj ℓ en tiaj vorloj skribigas lau dek-
 streno a sirklo [\circ], tamen oni ne povas legi ilin kiel
 χ kaj ℓ , car χ kaj ℓ ne povas alligigi semper, sed
 devas fari interrompon: b -da, sed s -dr b -kej/kl
 b -ka s-ker.

Die Specoj da konsonantoj:

Ni havas konsonantojn ne kurvajn [t , d , f , t , n ,
 m , g , k , h , $kupr$], sirkloformajn [h , r , l , x , c] kaj duon-
 sirklojajn [s , v]. Se du konsonantoj ne kurvaj kuniĝas,
 oni metu la unuan ionante pli altan ol la duan, tiel
 ke ĝi aliĝu al la alia tie, kie tiu komencas. Vidi:

b... s... v... h... ff... e... ff... ff... ff...
 knab regn sign temp kamp lomp ramp temp

o... v...
 lign signifi

χ kaj ℓ kuniĝu kün t semper je ℓ , kapo "tiel" ke
 furigas unueca kaj unusticka signo por χ kaj ℓ . Je
 aliaj signoj χ kaj ℓ estas aliĝata je ℓ komencas. Vidi:

b... v... ff... ff... s... z... zh... ff... ff...
 staro stop poēt skort strig skar sklar spac mask

ff... v... ff...
 esper disponi

Anstataūaj malcesfaj signoj

ekzistas por la jenaj sonoj:

I por la vortkomenco

II. por la vortfino

v sv sv gv hv

d t k j ð ð'

Per ili oni malofrigas la triagradajn signojn kaj ankaŭ mallongigas la skribon.

*La malice d' kaj t' konsistas ofte nur el pliron-
gigo de iu antaua vokalo; ĵi estas d' au t' supren-
strekita. vidu:*

lau laud lait ra rad rat i id it nu nud nut

bor bord fald halb fast bad alt aïd hauït gut fort cert

Sed oni unu ilin nur je fino de l' vortradiko, se ne plu sekvas pli ol unu finiĝa silabo. Oni do skribu:

... O ... O ... Dr. ... S ... Mr. ... Dr. ... Dr.
patre patra patrina frata fratina betul bati batali

et al. 1986 se s.
borda breta bretona data farta fatala adori adreso

Mr. & Mrs. M.

atom adiaú ekstra ekstrema

Sammaniere oni povas aliigi d kaj t post ne-kurraj konsonantoj, kiel subeniranta pilongigo. Vido

W. Y. W. Y. h. q. q. monad mond. monat mont fend bind fond gant

... of ... of ... of ... of ... of ... of ...
hand hont brand demand defend front frukt bupt

Is... Ch... Lr... f. V. 92.
Stix Ptolemeo autochtona optimist gentil.

La V. Regulo.

La supreniranta V-signo [v] provas senpre laŭgaj aliaj posta vokalo, tiel ke tiu vokalo komencas sub la linio. Ekzemple:

... m ... p ... R ... fl ... le ... H ... a ...
vaks van vang venki varma vapor vast vek velk

... p...g... f... S...p... f... g... f... g...
ven vax vendrede venig vent vintra vera verda verk

... p. I. op. 1. S. A. v. 2. 2.
vespera vestriand vidi vilag' vin violon virin vis

... vetr vov vizaḡ voo voj vok vol vort vost ktp

Sammuniero oni rigardu sv, ſv, kv, gv, nur
kiel kummetajon el s ī k g kaj tien v signo ĉek.

svarmi sveda svati svisa svevi sviti kevar kwin

skrietta kverk kvartal grardio grid.

Mallongig-maniero.

Oni povas ĉiam forlusi la finiĝon kaj ankaŭ skiel en la jam montritaj ekzemploj. Sed se oni vere ne parolas ĝin, oni metas apostrofon:

vino - *j.*, vin[en] poerijoj - *j.*, morgan - *C*, apenau - *A*,
hodinu - *A*, preskau - *H*, hov zau - *j.*

Ankaŭ en oj, ojn, uj, ujn oni povas forlasi g
au u, kaj skribi la j kaj ji iomete dekstre, ne pre al
la antauan signon: j = g; ji = gn.

vinoj- α vinojn- β , moroj- α , moryjn- β , tuboj- α ,
lipharoj- α , kakoj- α , kukojn- α , geyatroy- α ,
violoj- α , ecoj- α ecojn- α .

En la pronomoj, kiuj finas per i kaj iu, oni nur
bezonas skribi la unuan literon:

mi si li ĝi ĝi si si ni oni ili ciu tiu kia
sed oni skribu n kaj z [iu, neniu] por ĝin di-
ferenci de ili kaj ni

En finigoj [posto, i, iuf] oni skribas la n per horizontala streketo. Do:

$n = -$; $\beta = \text{vintro}$. $\beta = \text{vintro}$, $\beta = \text{mi}$. $L = \text{min}$. $\alpha = \text{sin}$
 $L = \text{tian}$, $L = \text{kiun}$. $L = \text{steno}$ grapher, etc.

En la vortoj, kiel konsistas el unu konsonanto
kaj la finigo ia, iai, iam, ie, ien, iiv, iom — oni povas forlasi la mezan *i*. Oni skribu do:

... 2. b. w. o. d. l. O. H. I. O.
mia tea già lia ilia kia kiam tiam tie kiom

... w h e l l

nemion ciò kion tion

En la finigoj - iel kajies oni ĉe forlasu ie:

f-kiel, *f*-tiel, *ȝ*-neniel, *k*-kies, *l*-ties k̥t̥p.

Se la silabo en estas vorto uū finigo, oni skribu ĝin ĵene:

en = -e-jen, r = son, L = kion, L = tion, l = dekstron, L = hejmen ...-ien, L = enfosi.

La N-regulo.

Se en vortradiko unu silabo finas per n, oni ne bezonas ĝin skribi, sed signifigu ĝin per la suprenmeto de l'silabo:

v-konfesi, g-konsento, h-konveni L-instru-
do, g-konstanta, g-kontenta, h-infanoj, v-inviti
v-senkondice, b-banko, b-bonko, g-langoj, g-longa
g-lingvoj, d-danko, v-trinki, v-trinkado, v-
sensenco, g-kontraŭ, a-ankau, g-ankorau, T-antau
V-anstatau.

En la kunmetajoj mb, mp, mf oni povas an-
kau signifi la m per la N-regulo.

er ta er le fr s
embarass, emfazo, embusko, empirio, impliki, ambau
er erb eo el en ..
amboso, impulsiva, ambulanco, komfort, kombinio

g g ga th gr ..
kompakta, kompleta, simfonio, simpatio, simptomo

En kelkaj vortoj oni povas skribi ĝin por ne
interrompi la vorton:

nd-insuloj [anstatau -n d] n d-insulto, ktp.

Post subenirantaj strekoj kaj post d kaj t oni
esprimu~~gas~~ per z maldekstron altirita:

I-streko, b-strekas, A-eho, D-ehas, G-instigas, G-pagas

• *L.* - fajfas, *el.* - respondas, *l.* vidas, *la?* presidas, *el.* rapidas, *L.* studadas *el.* - morigadas *el.* - morigas
b. - farigas.

Oni skribu ankau *l.* - migras, *l.* - kreibras, *l.* - an-
 kras, *l.* - estras, *l.* - pentras, *l.* - afablas, *o.* - riglas ktp.

En la finoĝoj - dis kaj - tis oni provas forlasi la
i. *l.* - migradis, *l.* - klopojis, *l.* - klopodadis *l.* -
 evites, *l.* - meritis *el.* - redetis a *e.* - rilatis, *f.* - vidis, *s.* - vixitis
V. - konfidis.

— * — *

Laiivolaj mallongigoj.

al	jam	ne	?
baldaŭ	je	nek	?
car	ju	nur	?
ci	kaj	per	?
cirkau	ke	por	?
su	kelk(e)	plej	?
de	krom	[pleja]	?
dum	kun	provi	?
estas	kvankam	sed	?
estis	la	sup	?
estos	laŭ	super, supr	?
for	mal	sur	?
gis	malgraŭ	tamen	!
grand(a)	mem	trans	?
inter	multe	unu	?
	ktp.	I	

SpecimenojLeterode

Kara amiko!

G.R.

Mi prezentas al mikian vizagón
vifarov post la ricevo de mia letero.
Vi rigardos la subskribon kaj ekkriras:
, ĉu li perdis la saĝon? Je kia
lingvo li skribis? Kion signifas
la folieto kiun li aldonis al sia
letero. "Frankviligu mia kara!
Mia saĝo, kiel mi almenau
kredas, estas tute en ordo.

189. 16, 1890
ber. f. as' 1890.
o o. 1890.
c o b' v 1890.
o y o 1890. 1890.
c o b' o e n ~
ab. 1890 1890.
1890 1890
D. U. I.

Mi legis antau kelkaj tagoj
libreton sub la nomo, Lingvo
internacia! La aŭtoro kredigas
ke per tia lingvo oni povas esti
kompreneata de la tuta mondo,
se ĝi la adresito ne sole ne
scias la lingvon sed ĝi ankaŭ
ne aŭdis pri ĝi; oni devas sole
aldoni al la letero malgrandan
folieton nomatan, vortaro. Tuirante
vidi ĉu tio estas vera mi skribas
al vi en tia lingvo kaj mi ec'
unu vorton ne almetas en alia
lingvo, tiel kiel se ni tute ne
komprenus unu la lingvon de
la alia. Respondu al mi ĉu vi

1890 1890
o s ~ . 1890
o v ~ . 1890
c o b' 1890
G v' . U 2
v s . s v ~ o
v v . o g ~ s
? S g , 1890
e v . o b y
c o b' 1890 . 1890
c o b' 1890
v - 1890 . 1890
c o b' 1890
o g f f ~ . U
G v . o d
o v . o g . 1890

efektive komprenis kion mi skribis. Sela
 afero proponita de la aŭtoro estas efektive
 bona, oni devas per ĉiuj fortoj lin
 helpi. Ni am mi havos rian respondon
 mi sendos al vi la libreteton, montrau
 ĝin al ĉiuj logantoj de via urbeto,
 sendu ĝin ĉiun vilaĝon ĉirkau
 la urbeto, ĉiun urbon kaj urbeton,
 kie vi nur havas amikojn aŭ
 konatojn. Estas necese ke grandega
 nombro da personoj donu sian
 voĉon - tiampost la plej malonga
 tempo estos decidita afero, kiu
 provas porti grandegan utilon
 al la homa societo.

M. Gr. C. I. Z. L. v.
 De Llo. " . Ben M.
 er. I. P. E. G.
 St. M. T. r. - S.
 T. Z. v. " O. Z.
 E. K. E. V. " A.
 R. K. E. D. " A.
 S. K. E. " A.
 O. P. " Z. A.
 S. U. H. R. C. C.
 F. L. P. C. C.
 T. E. V. " B.
 P. C. T. A. " B.
 " A. " O.

N.

1. - . Z. n. z. b. y.	2. - . Y. n. d. t. b.	3. - . Z. d. d. l. v. v.
1. Z. e. r. C. ;	W. G. e. b. y	G. y. " . o. ,
P. d. " G. /	" N. H. " . b	• C. l. e. b. - G. y
2. e. d. c. r. o. n.	P. e. e. " . N. e. p.	" C. e. 2. M. e. r.
Z. d. r. n. y	G. b. Z. e. " . Z. o. a	Z. e. g. G. o.
3. A. b. o. o. r. :	• C. l. e. d. h. ;	- C. e. b. " . G. ,
Z. g. b. b. Z. o. y	z. m. t. " . N. a	S. d. n. r. S. C. o.
S. L. b. Y. A. n.	S. " . Y. n. w. t.	E. b. o. n. M. l. ~.

El La Nijtingalo
[vida Revue № 20, 1908]

— very near; but it is now over 100.
A few miles from town, the road follows
the stream. The water is clear and
at low, full, it flows like a stream, but at high
water it is a rapid, turbulent current.
The water is clear and the bed of the stream
is composed of fine sand and gravel.
The water is clear and the bed of the stream
is composed of fine sand and gravel.

Durch **Heinrich Roller's** Stenografisches Institut in **Wilhelmshagen** (Mark) — vom 2. Oktober 1908 an in **Berlin-N.** — ist zu beziehen:

I. Lehrmittel.

Deutscher Lehrgang der Roller'schen Welt-Kurzschrift	M. 1,20
Liniertes Schreibübungsheft mit stenogr. Vorschriften	„ 0,50
Lese- und Schreib-Übungen mit Übersetzungen (Schlüssel)	“ 1,—
Stenogr. Lesebogen mit Schiller'schen Gedichten	“ 0,30
Vollständige stenogr. Lehrmittel , (obige 4 Schriften umfassend)	“ 3,—
Kleiner Leitfaden der Roller'schen Stenografie	“ 0,10
Czechischer Entwurf von Klatecki	“ 0,50
Czechischer Lehrgang von Chmel	“ 1,—
Englischer Lehrgang, 4. Auflage	“ 2,—
Französischer Lehrgang	“ 1,—
Italienischer Lehrgang „Tutti Stenografi“	“ 1,10
Lettischer Lehrgang „Runuraksts“	“ 2,20
Polnischer Lehrgang	“ 2,—
Portugiesischer Lehrgang	“ 1,—
Russischer Lehrgang von Otto Peterson	“ 4,—
Schwedischer Lehrgang (auch für dänisch und norwegisch)	“ 1,—
Spanische Anwendung	“ 0,50
Volapük-Lehrgang	“ 0,30
Zahlen-Stenografie international, von H. Beckmann	“ 0,50
Zahlen-Kurzschrift mittelst arabischer Ziffern von H. Beckmann	“ 0,20

II. Werbeschriften u. Kritiken.

Rollers Weltkurzschrift , eine Schriftvergleichung zwischen Gabelsberger, Roller und Stolze-Schrey (mit Rollers Bild) a Blatt	M. 0,10
Rollersche Stenografie , Werbeschrift mit „ Einblick “	“ 0,10
Über den Nutzen der Stenografie . Vortrag von Roller, mit:	
Welches Kurzschriftsystem ist als das beste anzuerkennen? u.: Erfahrungen mit der Rollerschen Stenografie an Volksschülern	“ 0,20
Kurzschrift von K. Sack	“ 0,10
Rollersche Stenografie von 1875 — 1900	“ 1,00
Symbol oder Vokal? Die Vorzüge der Rollerschen Stenografie vor allen anderen	“ 0,10
Die Rollersche Stenografie ist die kürzeste!	“ 0,10
Urteile über das Rollersche System	“ 0,30
Schule und Stenografie , ein Vortrag über die Frage: Welche Stellung hat die Pädagogik der Stenografie und ihren Systemen gegenüber einzunehmen? Von Dr. W. A. Lay, Seminarlehrer	“ 0,50
Natürliche Ansprüche an ein Stenografie-System , von H. Busse	“ 0,25
Die Hauptmängel der Gabelsbergerschen Kurzschrift	“ 0,10
Roller oder Stolze? Eine wissenschaftliche Vergleichung in Bezug auf Leistungsfähigkeit	“ 0,20
Zur Kritik des Einigungssystems Stolze-Schrey , von Dr. Brann	“ 0,15
Die „ Logik “ bei Stolze-Schrey	“ 0,05
Kritik der Stenotachygrafe , von H. Busse	“ 0,20
Scheithauers Reklamen im Lichte der Wahrheit, von F. Böttger	“ 0,10
Kritische Beleuchtung der „ Nationalstenografie “, von A. Daniel	“ 0,65
Die National-Stenografie , kritisch beleuchtet von H. Busse	“ 0,20
Die Trugschlüsse der Herren von Kunowski , von Dr. Brann	“ 0,15